

..... <i>pieczętka WKK</i>										
	<i>Kod ucznia</i>									
			-			-				
	<i>Dzień</i>		<i>Miesiąc</i>			<i>Rok</i>				
<i>DATA URODZENIA UCZNI</i>										

**KONKURS HUMANISTYCZNY
DLA UCZNIÓW
SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**

/etap wojewódzki/

Motyw przewodni:
Oczarowani tajemnicą

Drogi Uczniu,

witaj w II etapie konkursu humanistycznego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- *Test liczy 12 stron i zawiera 23 zadania.*
- *Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.*
- *Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.*
- *Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem, bądź piórem.*
- *Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.*
- *Nie używaj korektora.*
- *W przypadku testu wyboru (A,B,C,D) zaznacz prawidłową odpowiedź, stawiając znak X na literze poprzedzającej treść wybranej odpowiedzi. Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź.*
- *Odpowiedzi do pozostałych zadań wpisuj w wyznaczone miejsca w teście.*
- *Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.*
- *Pracuj samodzielnie.*

Czas pracy:

90 minut

*Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:*
51

Powodzenia!

TAJEMNICA SZARYCH PANÓW

Tekst I

- Jedyną ważną rzeczą w życiu jest to, żeby dojść do czegoś, zostać kimś, coś mieć. Kto więcej osiągnie, stanie się kimś ważniejszym i będzie miał więcej niż inni; reszta sama się znajdzie: przyjaźń, miłość, szacunek i tak dalej. A więc myślisz, że kochasz swoich przyjaciół. [...]

Szary pan wypuścił parę kółek dymu z cygara. Momo schowała boscie nogi pod spódnice i otuliła się, jak mogła, swoim obszernym kubrakiem.

- Nasuwa się tu pierwsze pytanie - ciągnął szary pan - co twoim przyjaciołom z tego, że w ogóle jesteś? Czy mają z tego jakiś pożytek? Nie. Czy to pomaga im iść wciąż naprzód, więcej zarabiać, zrobić coś ze swoim życiem? Na pewno nie. Czy pomagasz im w oszczędzaniu czasu? Przeciwnie. Powstrzymujesz ich, jesteś dla nich kulą u nogi, przekreślasz ich wysiłki, aby iść naprzód! Może dotychczas nie uświadomiłaś sobie, Momo, że szkodzisz swoim przyjaciołom samym swoim istnieniem. Tak, w rzeczywistości, wcale tego nie chcąc, jesteś ich wrogiem! I ty to nazywasz kochaniem przyjaciół?

M. Ende, *Momo*, s. 81

Zad. 1. (0-1)

Wypowiedź szarego pana ma charakter

- A. publicystyczny.
- B. perswazyjny.
- C. informacyjny.
- D. pouczający.

Zad.2. (0-2)

Sformułuj dwa argumenty podważające słuszność wypowiedzi szarego pana: *Jedyną ważną rzeczą w życiu jest to, żeby dojść do czegoś, zostać kimś, coś mieć.*

-
-

Zad. 3. (0-1)

Nazwij dwa zagrożenia czyhające na współczesnego człowieka, których uosobieniem w powieści M. Endego są *szarzy panowie - złodzieje czasu.*

-
-

TAJEMNICA MOMO

Tekst II

- Czas istnieje. [...] To pewne. Ale nie można go dotknąć. Ani zatrzymać. Może jest czymś takim jak powietrze? Ale jest też czymś, co ciągle mija. A więc musi skądś przychodzić. Może jest czymś takim jak wiatr? Albo nie! Już wiem! Może jest pewnego rodzaju muzyką, której się nie słyszy, bo wciąż brzmi. Chociaż wydaje mi się, że czasem ją słyszałam, bardzo cichutką. [...]

- Ale musi w niej być jeszcze coś innego - mówiła Momo, snując dalej swą myśl - bo muzyka przychodziła z daleka, ale dźwięczała głęboko we mnie. Może tak samo jest z czasem? [...]

- Uważam - powiedział mistrz Hora - że bardzo ładnie to powiedziałaś. I dlatego chcę ci powierzyć pewną tajemnicę: czas wszystkich ludzi pochodzi stąd, z domu Nigdzie przy uliczce Nigdy.

Momo spojrzała na niego ze czcią.

-Och - powiedziała cicho - sam go robisz?

Mistrz Hora znów się uśmiechnął.

- Nie, moje dziecko, tylko nim zarządzam. Moim obowiązkiem jest przydzielanie każdemu człowiekowi przeznaczonego mu czasu.

- Czy nie mógłbyś w takim razie urządzić tego po prostu tak, żeby złodzieje czasu nie mogli już kraść go ludziom?

- Nie, nie mogę tego zrobić - odpowiedział mistrz Hora - bo ludzie muszą sami decydować, co będą robili ze swoim czasem. Muszą go także sami bronić. Ja mogę im tylko przydzielać czas.

Momo rozejrzała się po sali i spytała:

- I po to masz tak dużo zegarów? Po jednym dla każdego człowieka, tak?

- Nie, Momo - odparł mistrz Hora. - Mam tylko zamiłowanie do zegarów. Są one bardzo niedoskonałym naśladownictwem czegoś, co każdy człowiek ma w piersi. Bo tak, jak macie oczy, aby widzieć światło, i uszy, aby słyszeć dźwięki, macie serce, aby uświadamiać sobie czas. I cały czas nieuświadomiony przez serce jest stracony, jak barwy tęczy dla ślepego albo śpiew ptaka dla głuchej. Są jednak, niestety, ślepe i głuche serca, które nic sobie nie uświadamiają, mimo że biją w piersi.

M. Ende, *Momo*, s. 134-135

Zad.4. (0-1)

Momo próbuje zdefiniować pojęcie czasu poprzez użycie w swojej wypowiedzi

- A. onomatopei.
- B. apostrofy.
- C. metafory.
- D. przerzutni.

Zad.5. (0-1)

Według mistrza Hory człowiek jest

- A. złodziejem czasu
- B. niewolnikiem swojego czasu.
- C. mordercą czasu.
- D. panem własnego czasu.

Zad. 6. (0-1)

W postaci punktów planu nazwij dwa zdarzenia w powieści, będące konsekwencją spotkania mistrza Hory i Momo.

.....

.....

.....

.....

Zad. 7. (0-1)

Wymień trzy cechy mistrza Hory, świadczące o baśniowym charakterze tej postaci.

-
-
-

Zad. 8. (0-1)

Wymień trzy cechy czasu, które wynikają z tekstu II.

-
-
-

Zad. 9. (0-1)

Wyjaśnij sens słów: [...] *czas nieuświadomiony przez serce jest stracony.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zad. 10. (0-2)

Zegary, które gromadzi Hora są alegorią czasu. W postaci notatki encyklopedycznej wyjaśnij pojęcie alegorii.

.....

.....

.....

.....

TAJEMNICA ELISABETH

Dziewczynka razem z aniołem Efrilem biegnie do Betlejem. Podróżują po Europie i przez historię. Każdego dnia, kiedy Joachim otwiera następne okienko w kalendarzu, cofają się o sto lat.

J. Gaarder, *Tajemnica Bożego Narodzenia*, s. 123

Zad. 13. (0-1)

W 1378 roku mała Elisabeth znalazła się w epoce

- A. oświecenia.
- B. średniowiecza.
- C. antyku.
- D. baroku.

Zad. 14. (0-1)

Postacie Krzysztofa Kolumba i Mikołaja Kopernika związane są z epoką

- A. renesansu.
- B. średniowiecza.
- C. baroku.
- D. romantyzmu.

Zad. 15. (0-1)

Za pomocą czterech rzeczowników określ przesłanie powieści *Tajemnica Bożego Narodzenia*

-
-
-
-

TAJEMNICA MATI I MAI

Tekst IV

[...] mając mniej więcej dziesięć i pół roku, zrezygnował z towarzystwa rówieśników, a także dorosłych, i zaczął spędzać całe dni wśród kotów i psów, aż w końcu zaczął rozumieć język psi, koci i koński, a nawet nauczył się w tych językach rozmawiać.

Po dwóch, trzech tygodniach cała wioska orzekła, że biedaczysko zapadł na rzycę, i wszyscy uważali, żeby się do niego nie zbliżać. Wreszcie nawet jego rodzice spisali go na straty - tak bardzo było im nieprzyjemnie, kiedy ludzie im dokuczali. Cała wioska wytykała ich palcami, oni sami zresztą i bez tego się go wstydzili, w dodatku zaś trapiła ich myśl, że młodszy bracia, zbliżając się do niego,

też mogą się zarazić.

Tak więc koniec końców rodzice i wszyscy dorośli pozwolili, by snuł się samotnie po lesie, wolny jak zapach albo wiatr, czy to dniem, czy nocą.

„Ijurrriar!” - powiedział zniecierpliwiony ów człowiek zmienionym głosem, a po chwili z krzaków wychynął brunatny, kudłaty, gruby i niezgrabny niedźwiedź. Otarł się swoim masywnym łbem o rękę mężczyzny, popatrzył na Maję i Matiego wilgotnymi, pełnymi ciekawości [...] ślepiami [...]. Mężczyzna zaś powiedział:

- Ty jesteś Maja. Ty Mati. I ja się przedstawię. Jestem Nehi. Jestem demonem gór. Czarodziejem. A teraz poznajcie Szigiego. Nie trzeba się go bać. Szigi jest dość dziecinny niedźwiedziem, który czasami zaczyna ni stąd, ni zowąd tańczyć w deszczu, próbuje opędzić się od much przykrótkim ogonem bądź trawi długie godziny przyczajony w sitowiu nad strumykiem, gdzie łapą ochlapuje wszystkie przechodzące zwierzęta. [...] Z biegiem czasu - mężczyzna ciągnął swoją opowieść - nauczyłem się też języków gołębi, świerszczy, żab, kóz, ryb i pszczół. [...] Ale nie ma w językach zwierząt żadnych wyrazów, które by miały poniżać albo wyszydząć.

A. Oz, *Nagle w głębi lasu*, s.95

Zad. 16. (0-1)

Zachowanie mieszkańców wioski w stosunku do chłopca to przejaw zjawiska, które można nazwać

- A. brakiem odpowiedzialności za losy Nehiego i jego rodziny.
- B. brakiem poszanowania dla poglądów, zachowań i cech innych ludzi.
- C. brakiem umiejętności porozumiewania się w inny sposób.
- D. brakiem akceptacji dla zwierząt.

Zad. 17. (0-1)

Wśród podanych argumentów podkreśl dwa, wskazujące na najczęstsze przyczyny braku tolerancji wśród ludzi.

- Chęć zwrócenia na siebie uwagi.
- Stereotypy.
- Strach przed odmiernością czyichś zachowań, poglądów.
- Niemoc wobec nietolerancji.
- Niezauważanie problemów innych ludzi.

Zad. 18. (0-1)

Wymień dwie cechy Nehiego, które upodobniają go do św. Franciszka.

-
-

Zad. 19 (0-3)

Trzema argumentami przekonaj dorosłych do przeczytania książki: *Nagle w głębi lasu*.

-
-
-

TAJEMNICA MARY LENOX

Zad. 20. (0-1)

Wskaż fakty i opinie:

- Książka Frances Hodgson Burnett "Tajemniczy ogród" to pogodna opowieść o radości, przyjaźni i wierze w możliwość realizacji marzeń.
.....
- Główna bohaterka młoda dziewczyna Mary Lennox urodziła i wychowała się w Indiach, gdzie jej ojciec piastował wysokie stanowisko rządowe.
.....
- Książka ma tylko 214 stron.
.....

Tekst V

Colin, zakrył oczy dłońmi i nie patrzył, dopóki nie znaleźli się w tajemniczym ogrodzie i dopóki nie zamknięto furtki, a jego fotel nie stanął. I wtedy dopiero odjął ręce od oczu i począł się rozglądać...Teraz jednak świeża zieloność, powiewna jak welon, zaczęła okrywać mur, ziemię i drzewa, w trawie zaś, pod drzewami, w szarych kamiennych wazonach pełno było złocistych i purpurowych plam, drzewa nad ich głowami okryte były śnieżnym i różowym kwiatem, a wszędzie słychać było śpiew ptaków i brzęczenie owadów, zewsząd też płynęły najróżniejsze zapachy. Słońce ciepłymi promieniami, niczym kochającą ręką pieściło twarz Colina. Kolory niby płomień objęły go całego, zaróżowiły twarz, szyję, ręce.

F.H.Burnett, *Tajemniczy ogród*, s.167

Zad.21. (0-2)

Przez wprowadzenie do opisu epitetów i porównań dokonaj przekształcenia fragmentu opisującego ogród, tak, aby oddawał atmosferę jesieni.

Teraz jednakzieloność, jak
zaczęła okrywaćmur, ziemię idrzewa,
w trawie zaś, po drzewami, wkamiennych wazonach
pełno było i plam, drzewa nad ich
głowami okryte byłyi
kwiatem.

Zad. 22. (0-5)

Zredaguj dedykację do książki *Tajemniczy ogród*, którą zamierzasz ofiarować swojemu koledze upamiętniając wyjątkowe wydarzenie.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zad. 23. (0-17)

Temat jeden do wyboru:

1. **Naprawimy świat – my dzieci.** Zabierz głos w dyskusji na ten temat. Przedstaw zagrożenia oraz propozycje rozwiązań, korzystając z własnych przemyśleń oraz różnych przykładów z przynajmniej trzech czytanych lektur konkursowych.

2. **W życiu najważniejsze jest** dokończ myśl, odwołując się do własnych przemyśleń oraz różnych przykładów z przynajmniej trzech czytanych lektur konkursowych.

Praca nie może być krótsza niż strona A4.

A series of horizontal dotted lines for writing.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a template for writing.

Brudnopis